

2018 m. kovo 15 d., ketvirtadienis

P8_TA(2018)0080

Žmogaus teisių gynėjų suėmimas Sudane, ypač Sacharovo premijos laureato Saliho Mahmoudo Osmano atvejis**2018 m. kovo 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl žmogaus teisių gynėjų suėmimo Sudane, ypač Sacharovo premijos laureato Saliho Mahmoudo Osmano atvejo (2018/2631(RSP))**

(2019/C 162/11)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezolucijas dėl Sudano,
- atsižvelgdamas į 2018 m. vasario 9 d. savo Pirmininko pavaduotojo, atsakingo už Sacharovo premijos tinklą, ir Žmogaus teisių pakomitečio pirmininko pareiškimą dėl Sacharovo premijos laureato Saliho Mahmoudo Osmano,
- atsižvelgdamas į 2018 m. sausio 11 d. vietos lygiu paskelbtą ES atstovybių ir ES valstybių narių ambasadų vadovų pranešimą dėl neseniai vykusių protestų Chartume,
- atsižvelgdamas į JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 2400 (2018), priimtą 2018 m. vasario 8 d. įvykusiame jos 7728-ajame posėdyje,
- atsižvelgdamas į 2018 m. sausio 31 d. JT Saugumo Tarybos pirmininko pareiškimą, susijusį su Saugumo Tarybos svarstymu dėl punkto „Generalinio sekretoriaus pranešimai dėl Sudano ir Pietų Sudano“,
- atsižvelgdamas į 2017 m. spalio 9 d. Chartume paskelbtą JT nuolatinio koordinatoriaus ir humanitarinės pagalbos koordinatoriaus Sudane pareiškimą dėl humanitarinės pagalbos darbuotojo pagrobimo Darfūre,
- atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą,
- atsižvelgdamas į Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 5 straipsnį ir Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 7 straipsnį, kuriuose nustatyta, kad niekas negali būti kankinamas arba patirti žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą,
- atsižvelgdamas į 2016 m. birželio 27 d. Komisijos pirmininko pavaduotojos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai (vyriausioji įgaliotinė ir pirmininko pavaduotoja) pareiškimą dėl Sudano vyriausybės paskelbto keturių mėnesių vienašališko karo veiksmų nutraukimo,
- atsižvelgdamas į persvarstytą Kotonu partnerystės susitarimą,
- atsižvelgdamas į 1981 m. birželio mėn. Afrikos žmogaus ir tautų teisių chartiją,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 135 straipsnio 5 dalį ir 123 straipsnio 4 dalį,

2018 m. kovo 15 d., ketvirtadienis

- A. kadangi padėtis Pietų Sudane toliau kelia pavojų tarptautinei taikai ir regiono saugumui; kadangi Sudano valdžios institucijos vykdė represijas prieš taikius protestus, pilietinę visuomenę ir žmogaus teisių gynėjus;
- B. kadangi, ryšium su pavieniais protestais, kurie prasidėjo 2018 m. sausio 7 d. dėl išaugusių maisto ir vaistų kainų, Sudano žvalgybos ir saugumo tarnybos (NISS) areštavo ir nelaisvėje laiko 140 opozicijos partijos narių, žmogaus teisių gynėjų, studentų ir moterų teisių aktyvistų; kadangi į protestus reaguota Sudano ginkluotosioms pajėgoms panaudojant pernelyg didelę jėgą, dėl kurios žuvo vienas ir sužeista keletas kitų protestuotojų, be to, visoje šalyje vykdytos represijos prieš žurnalistus ir aktyvistus; kadangi 2018 m. sausio ir vasario mėn. susirėmimai yra naujausi nuolatinių pažeidimų šalyje pavyzdžiai;
- C. kadangi tarp suimtųjų yra politinių oponentų ir trys savavališkai suimti ir sulaikyti Sudano kongreso partijos lyderiai; kadangi tarp kitų areštuotų oponentų yra ir Sudano komunistų partijos politinis sekretorius Mohamed Muhtar al-Khatib; Nacionalinės Umma partijos pirmininko pavaduotojas Mohamed Abdalla Aldoma; Sudano nacionalinio aljanso vienas iš pagrindinių narių Mohamed Farouk Salman; taip pat du Sudano komunistinių partijos centrinio komiteto nariai Mohieldeen Eljalad ir Sidgi Kabbalo;
- D. kadangi Sudano NISS pajėgos Darfūro advokatų asociacijos narį, Demokratinės teisininkų asociacijos narį, žmogaus teisių gynėją Salihą Mahmoudą Osmaną, kuris skatino teisinės valstybės sukūrimą ir gynė teisės reformą per Sudano Nacionalinę asamblėją ir taip pat yra 2007 m. Sacharovo premijos laureatas, 2018 m. vasario 1 d. suėmė jo advokatų kontoroje; kadangi jis neseniai buvo perkeltas į Dabako kalėjimą, 20 km į šiaurę nuo Chartumo, o valdžios institucijos atsiskakė pateikti informaciją apie jo sveikatą ir neleido jo aplankyti jo advokatui ir šeimai;
- E. kadangi po to, kai buvo sulaikytas Salih Mahmoud Osman, ES delegacijos Sudane vadovas ėmėsi veiksmų Sudano užsienio reikalų ministerijoje ir ES specialusis įgaliotinis žmogaus teisių klausimais Stavros Lamblinis 2018 m. vasario 27 d. kreipėsi į JT Žmogaus teisių tarybą jos 37-ajame posėdyje;
- F. kadangi šio masinio arešto aukomis taip pat tapo daug moterų teisių gynėjų; kadangi moterų teisių gynėjos patiria seksualinį smurtą, baudžiamąjį persekiojimą ir vyriausybės saugumo pajėgų nustatytas smurtines bausmes; kadangi moterų organizacijos yra atidžiai prižiūrimos ir rengia kampanijas prieš įstatymus, kuriais paprastai diskriminuojamos moterys;
- G. kadangi 2018 m. vasario mėn. viduryje po netinkamo elgesio sulaikymo metu Sudano vyriausybė paskelbė apie sulaikytų 80 asmenų paleidimą, įskaitant Rawą Jaafarą Bakhitą, Nahidą Jabrallahą, Amelą Habani, Hananą Hassaną Khalifą ir Mohamedą Abdallą Aldomą; kadangi NISS vadovas nustatė sąlygą, kad kiti sulaikytieji bus paleisti, jeigu pažadės neberengti protestų; kadangi šie pareiškimai prieštarauja Sudano tarptautiniams įsipareigojimams žmogaus teisių srityje; tačiau kadangi keletas žinomų žmogaus teisių gynėjų ir opozicijos politinių aktyvistų, įskaitant Osmaną Salihą ir nuo 2018 m. sausio 18 d. Chartume nelaisvėje laikomą žmogaus teisių gynėją Amjeedą Fareedą, lieka kalėti; kadangi sulaikytieji nebuvo kaltinami jokiais nusikaltimais ir nebuvo paduoti į teismą;
- H. kadangi žmogaus teisių gynėjai ir pilietinės visuomenės organizacijos, įskaitant teisininkus ir advokatų asociacijas, atlieka pagrindinį vaidmenį užtikrinant demokratiją, žmogaus teises, teisinę valstybę, stabilumą ir darnų vystymąsi;
- I. kadangi pilietinės visuomenės organizacijų ir politinių opozicijos partijų veikla yra griežtai ribojama, ir NISS neleidžia pilietinės visuomenės organizacijoms ir opozicijos partijoms rengti daugelio renginių; kadangi tarptautinės NVO reguliariai išstumiamos iš šalies ir vyriausybė joms daro spaudimą ir jas baugina;

2018 m. kovo 15 d., ketvirtadienis

- J. kadangi 2010 m. Nacionaliniu saugumo įstatymu ir 2015 m. sausio 5 d. priimtu Konstitucijos 151 pakeitimu NISS buvo suteikti platūs sulaikymo ir laisvės atėmimo įgaliojimai, sudarant galimybę įtariamuosius areštuotus laikyti iki keturių su puse mėnesio be jokios teisminės peržiūros galimybės; kadangi tvirtinama, kad šie įgaliojimai yra naudojami siekiant savavališkai suimti ir sulaikyti asmenis, kurie daugeliu atvejų yra kankinami ir su jais kitaip netinkamai elgiamasi; kadangi pagal tą pačią teisę NISS pareigūnai yra persekiojami nuo patraukimo baudžiamojon atsakomybėn už bet kokius jiems einant savo pareigas atliekamus veiksmus, ir tai sukūrė bendro nebaudžiamumo kultūrą;
- K. kadangi 2016 m. gegužės mėn. Sudano vyriausybė atmetė JT rekomendacijas, kuriose raginama panaikinti 2010 m. nacionalinio saugumo įstatymo nuostatas dėl nebaudžiamumo ir organizuoti nepriklausomus tyrimus siekiant pagal tarptautinę teisę patraukti baudžiamojon atsakomybėn už NISS, ginkluotųjų pajėgų ir policijos padarytus nusikaltimus ir žmogaus teisių pažeidimus;
- L. kadangi keli sulaikyti žmogaus teisių gynėjai buvo kankinami ir su jais buvo netinkamai elgiamasi; kadangi NISS sulaikytiems asmenims ypač gresia netinkamo elgesio pavojus; kadangi žinoma, kad NISS su sulaikytaisiais elgiasi netinkamai ir juos kankina;
- M. kadangi nenutrūkstamas vyriausybės pajėgų, vyriausybę palaikančių nereguliarios kariuomenės grupuočių ir antivyriausybinių ginkluotųjų grupuočių smurtas leidžia tęstis persekiojimams, savavališkiems suėmimams, kalinimui be teisės susirašinėti ir bendrauti bei tariamiems žmogaus teisių gynėjų kankinimams, kuriuos vykdo Sudano karinės ir saugumo pajėgos;
- N. kadangi Europos išorės veikslių tarnyba (EIVT) paskelbė, kad sušvelnins JAV sankcijas – tai svarbus žingsnis dedant bendras pastangas iš naujo integruoti Sudaną į tarptautinę bendruomenę – ir leido suprasti, kad ES yra pasirengusi lydėti Sudaną vykstant šiam procesui; kadangi per pačią pirmąją Parlamento Žmogaus teisių pakomitečio komandiruoatę į Sudaną, įvykusią 2017 m. gruodžio mėn., Sudano vyriausybė pareiškė esanti pasiryžusi atnaujinti santykius su tarptautine bendruomene; kadangi Salih Mahmoud Osman ne kartą lankėsi ES institucijose, įskaitant Europos Parlamentą, kad pareikštų stipriai abejojęs ES ketinimu atnaujinti santykius su Sudanu;
- O. kadangi Sudano valdžios institucijos neleido Mohamedui Aldomai išvykti į kelionę ir 2018 m. kovo 8 d. – jam būnant pakeliui į Kairą medicininio gydymo tikslais – paėmė jo pasą, o sulaikytam jam teko patirti netinkamą elgesį;
- P. kadangi pagal pasaulio spaudos laisvės indeksą Sudanas užima 174 vietą iš 180; kadangi spaudos ir žiniasklaidos laisvės toliau griežtai varžomos valdžios institucijų veiksmais bei Spaudos ir leidinių aktu, kuriame numatyti tokie apribojimai, kaip cenzūra, laikraščių poėmis ir konfiskavimas, žiniasklaidos priemonių uždarymas ir interneto išjungimas; kadangi laikraščiai reguliariai cenzūruojami ir konfiskuojami juos jau išspausdinus, o tai reiškia, kad be politinių sankcijų dar taikomos ir ekonominės;
- Q. kadangi toliau ribojama teisė į religijos laisvę ir įstatymu kriminalizuojama apostazė, šventvagystė ir atsivertimas iš islamo į kitas religijas; kadangi 2018 m. vasario 21 d. žurnalistė Shamael al-Nur, dirbanti dienraštyje „Al-Tayyar“, buvo apkaltinta apostaze už tai, kad parašė vedamąjį straipsnį apie nacionalinių išlaidų sveikatai mažinimą, o tuo kaltinamam asmeniui Sudane gresia mirties bausmė;
- R. kadangi 2009 m. kovo 4 d. ir 2010 m. liepos 12 d. Tarptautinis baudžiamasis teismas (TBT) išdavė arešto orderius Sudano Prezidentui Omarui Hassanui Ahmadui al-Bashirui;

2018 m. kovo 15 d., ketvirtadienis

1. reiškia didžiulį susirūpinimą dėl užsitęsusio žmogaus teisių gynėjų ir pilietinės visuomenės aktyvistų persekiojimo Sudane, visų pirma apimančio saviraiškos laisvės, laisvės rengti demonstracijas, susirinkimų laisvės ir religijos laisvės pažeidimus, taip pat dėl režimo nepalaikančių žmogaus teisių gynėjų, žurnalistų ir NVO bauginimo;
2. ragina nedelsiant ir besąlygiškai išlaisvinti Sacharovo premijos laureatą Salihą Mahmoudą Osmaną ir visus kitus žmogaus teisių gynėjus, pilietinės visuomenės ir opozicijos aktyvistus, kurie laikomi tik dėl to, kad teisėtai ir taikiai dirbo savo darbą, siekdami apginti žmogaus teises ir demokratiją;
3. kuo griežčiausiai smerkia visų sulaikytų asmenų atžvilgiu taikomą kankinimo ir netinkamo elgesio su jais praktiką; primygtinai laikosi nuomonės, kad visų sulaikytųjų sąlygos turi atitikti tarptautinius standartus, įskaitant JT bet kokia forma sulaikytų ar įkaltintų visų asmenų apsaugos principų sąvadą;
4. ragina Sudano valdžios institucijas ištirti smurto naudojimo prieš taikius demonstrantus, kankinimo ir netinkamo elgesio atvejus bei užtikrinti, kad nusikaltimų vykdytojai stotų prieš teismą; pabrėžia, kad jokia tariama informacija, išgauta kankinimu ir netinkamu elgesiu, neturi būti laikoma priimtiniu įrodymu vykstant teismo procesui;
5. apgailestauja dėl tikslinių veiksmų ir smurto visų žmogaus teisių gynėjų ir aktyvistų atžvilgiu Sudane ir ragina valdžios institucijas visomis aplinkybėmis užtikrinti, kad jie galėtų vykdyti savo teisėtą veiklą nebijodami represijų ir nevaržomi jokių apribojimų, įskaitant teisminį persekiojimą;
6. ragina Sudano vyriausybę nedelsiant liautis pažeidinėjus politinės opozicijos partijų ir žmogaus teisių gynėjų teises į saviraiškos, susirinkimų ir asociacijų laisves; ragina gerbti ir saugoti pagrindines visų Sudano gyventojų žmogaus teises;
7. reiškia susirūpinimą dėl nuolatinio ir dažno moterų teisių pažeidinėjimo Sudane, ypač kai tai susiję su Baudžiamojo kodekso 152 straipsniu; ragina Sudano valdžios institucijas nedelsiant pasirašyti ir ratifikuoti Konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims;
8. pabrėžia, kad yra toliau išsipareigojęs taikyti žmogaus teisių gynėjų, kuriems gresia pavojus, apsaugos mechanizmą; ragina EIVT toliau gerinti tai, kaip ji įgyvendina ES gaires dėl žmogaus teisių gynėjų, visapusiškai panaudojant visas Sudane jai prieinamas priemones; pabrėžia, kad ES delegacijos savo vietos kvietimuose teikti pasiūlymus pagal Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonę (EDŽTRP) turi teikti prioritetą žmogaus teisių gynėjų, kuriems gresia didžiausias pavojus, rėmimui ir taip užtikrinti veiksmingą bei tikslinę pagalbą;
9. prašo EIVT ir ES delegacijos Sudane pateikti Parlamentui informaciją apie veiksmus, kurių buvo imtasi siekiant užtikrinti žmogaus teisės gynėjų apsaugą ir paramą jiems; ragina ES ir valstybes nares veikti vieningai, siekiant paremti žmogaus teisių gynėjus, kuriems gresia pavojus;
10. pakartoja, jog nepaprastai svarbu, kad pagrindiniai įstatymai, įskaitant 2010 m. Nacionalinio saugumo aktą ir įstatymus, kuriais reglamentuojama žiniasklaida ir pilietinės visuomenės veikla, būtų peržiūrėti ir reformuoti, siekiant suderinti juos su tarptautiniais standartais, kuriuos taikant skatinamos saviraiškos, susirinkimų ir asociacijų laisvės;
11. primena Sudanui išsipareigojimus, kuriuos ši šalis yra prisiėmusi kaip JT narė, ir ragina jį laikytis JT Saugumo Tarybos rezoliucijos Nr. 1593 (2005), kurioje raginama bendradarbiauti su TBT; pakartoja savo reikalavimą Sudano Prezidentui Omarui al-Bashirui laikytis tarptautinės teisės vadovaujantis konvencijomis ir sutartimis, kurių šalis yra Sudanas, ir remia TBT vaidmenį siekiant jam pateikti kaltinimus karo nusikaltimais, nusikaltimais žmoniškumui ir genocidu;
12. ragina Sudaną užtikrinti pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms vadovaujantis Visuotine žmogaus teisių deklaracija ir JT deklaracija dėl žmogaus teisių gynėjų;

2018 m. kovo 15 d., ketvirtadienis

13. kaip ir Salih Mahmoud Osman, reiškia susirūpinimą dėl to, kad migracija, kuriai šiuo metu skiriamas didžiausias dėmesys, gali nukreipti ES dėmesį nuo žmogaus teisių klausimų;
  14. todėl ragina EIVT ir vėl imtis skelbti pareiškimus reaguojant į paplitusius žmogaus teisių pažeidimus, daromus valstybės ir neregulios kariuomenės subjektų, taip pat pareiškimus dėl to, kad mažėja erdvės pilietinei visuomenei, siekiant parodyti, jog ES tebėra giliai susirūpinusi dėl žmogaus teisių padėties Sudane;
  15. ryžtingai ragina ES ir jos valstybes nares užtikrinti, kad įgyvendinant projektus su Sudano valdžios institucijomis būtų laikomasi principo nepakenkti, o tai reikštų, kad bendradarbiavimas su subjektais, atsakingais už žmogaus teisių pažeidimus, nebūtų įmanomas;
  16. kviečia ES ir jos valstybes nares teikti paramą Sudane tiems, kurie tikrai siekia permainų, ir teikti pilietinės visuomenės organizacijoms techninę pagalbą bei rengti pajėgumų ugdymo programas, siekiant gerinti jų veiklą, skirtą žmogaus teisėms propaguoti, bei gebėjimus, susijusius su teisinės valstybės principu, ir sudaryti jiems sąlygas veiksmingiau prisidėti prie žmogaus teisių padėties Sudane gerinimo;
  17. ragina ES ir jos valstybes nares toliau laikytis savo įsipareigojimo remti Afrikos Sąjungos pastangas užtikrinti taiką Sudanui ir Sudano gyventojams; atsižvelgdamas į tai reiškia savo paramą Afrikos Sąjungos ir Jungtinių Tautų operacijos Darfūre (UNAMID) įgaliojimų atnaujinimui iki 2018 m. birželio mėn.;
  18. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Sudano vyriausybei, Afrikos Sąjungai, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui, AKR ir ES jungtinės parlamentinės asamblėjos pirmininkams ir Panafrikos Parlamentui.
-